

U s n e s e n í

Vrchní soud v Praze projednal v neveřejném zasedání konaném dne 4. února 2008 odvolání obžalované **JUDr. Ludmily Polednové**, [REDACTED], proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 1. listopadu 2007 č.j. 43 T 19/2007 – 203 a rozhodl **t a k t o**:

Podle § 257 odst.1 písm.c) tr.ř. se z podnětu podaného odvolání napadený rozsudek v celém rozsahu **z r u š u j e** a z důvodu §§ 223 odst.1 a 11 odst.1 písm.b) tr.ř. se **t r e s t n í s t í h á n í** obžalované JUDr. Ludmily Polednové, [REDACTED], důchodkyně, [REDACTED] pro skutek spočívající v tom, že

od 31.5.1950 do 8.6.1950 v Praze 4, Nám. Hrdinů 1300, se spolu s již nežijícími prokurátory JUDr. Josefem Urválkem, JUDr. Jurajem Vieskou, JUDr. Jiřím Kepákem a Antonínem Havelkou podílela jako prokurátorka tehdejší Státní prokuratury na zastupování obžaloby v hlavním přelíčení proti obžalované JUDr. Miladě Horákové, nar. 25.12.1901 a spol., která byla u tehdejšího Státního soudu v Praze projednávána senátem složeném ze soudců JUDr. Karla Trudáka, JUDr. Otakara Matouška, JUDr. Karola Bedrny, Miloše Kučery, Jana Polaneckého pod sp.zn. Or I/VII – 65/50, přičemž postupovala v rozporu s tehdy platnými ustanoveními §§ 3, 30, 34 a dalšími zák.č. 119/1873 ř.z., když si byla vědoma toho, že o vině a trestu obžalovaných rozhodly již před tímto přelíčením a nezávisle na jeho průběhu mimosoudní orgány a toto přelíčení slouží jen k vyvolání dojmu zákonnosti trestního řízení, jehož jediným cílem byla fyzická likvidace obžalovaných, v důsledku čehož byla rozsudkem Státního soudu v Praze ze dne 8.6.1950 sp.zn. Or I/VII-65/50 odsouzena JUDr. Milada Horáková, nar. 25.12.1901, k trestu smrti, Jan Bouchal, nar. 30.5.1913, k trestu smrti, JUDr. Oldřich Pecl, nar. 14.9.1903, k trestu smrti, Závaš Kalandra, nar. 10.11.1902, k trestu smrti, JUDr. Josef Nestával, nar. 12.12.1900, k trestu těžkého žaláře na doživotí, JUDr. Jiří Hejda, nar. 25.2.1895, k trestu těžkého žaláře na doživotí, František Přeučil, nar. 9.10.1907, k trestu těžkého žaláře na doživotí, Antonie Kleinerová, nar. 23.3.1901, k trestu těžkého žaláře na doživotí, JUDr. Bedřich Hostička, nar. 9.4.1914, k trestu těžkého žaláře na dobu 28 let, JUDr. Zdeněk Peška, nar. 9.5.1900, k trestu těžkého žaláře na dobu 25 let, JUDr. Jiří Křížek, nar. 27.5.1895, k trestu těžkého žaláře na dobu 22 let, Františka Zemínová, nar. 15.8.1882, k trestu těžkého žaláře na dobu 20 let a Vojtěch Dundr, nar. 25.12.1879, k trestu těžkého žaláře na dobu 15 let, přičemž tresty smrti byly vykonány v ranních hodinách dne 27.6.1950 na nádvoří věznice Státního soudu v Praze,

kvalifikovaný v napadeném rozsudku jako trestný čin vraždy podle § 219 odst.1, odst.2 písm.a), g) tr.zák. ve spolupachatelství podle § 9 odst.2 tr.zák., **z a s t a v u j e**, neboť je promlčeno.

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 1.11.2007 sp.zn. 43 T 19/2007 byla obžalovaná JUDr. Ludmila Polednová (dříve Brožová) uznána vinou trestným činem vraždy podle § 219 odst.1, odst.2 písm.a), g) tr.zák. ve spolupachatelství ve smyslu ustanovení § 9 odst.2 tr.zák., za což byla odsouzena podle § 219 odst.2 tr.zák., za použití § 40 odst.1 tr.zák. k trestu odnětí svobody v trvání osmi let, pro jehož výkon byla podle § 39a odst.3 tr.zák. zařazena do věznice s dozorem.

Podle skutkových zjištění Městského soudu v Praze se měla obžalovaná JUDr. Ludmila Polednová dopustit uvedeného trestného činu tím, že „od 31.5.1950 do 8.6.1950 v Praze 4, Nám. Hrdinů 1300, se spolu s již nežijícími prokurátory JUDr. Josefem Urválkem, JUDr. Jurajem Vieskou, JUDr. Jiřím Kepákem a Antonínem Havelkou a soudci JUDr. Karlem Trudákem, JUDr. Otakarem Matouškem, JUDr. Karolem Bedrnou, Milošem Kučerou, Janem Polaneckým podílela jako prokurátorka tehdejší Státní prokuratury na zastupování obžaloby v hlavním přelíčení proti obžalované JUDr. Miladě Horákové, nar. 25.12.1901, a spol., která byla u tehdejšího Státního soudu v Praze, vedena pod sp.zn. : Or I/VII – 65/50, přičemž postupovala v rozporu s tehdy platnými ustanoveními §§ 3, 30, 34 a dalšími zák.č. 119/1873 ř.z., když si byla vědoma toho, že o vině a trestu obžalovaných rozhodly již před tímto přelíčením a nezávisle na jeho průběhu mimosoudní orgány a toto přelíčení slouží jen k vyvolání dojmu zákonnosti trestního řízení, jehož jediným cílem byla fyzická likvidace obžalovaných, v důsledku čehož byla rozsudkem Státního soudu v Praze sp.zn.: Or I/VII-65/50 ze dne 8.6.1950 odsouzena JUDr. Milada Horáková, nar. 25.12.1901, k trestu smrti, Jan Bouchal, nar. 30.5.1913, k trestu smrti, JUDr. Oldřich Pecl, nar. 14.9.1903, k trestu smrti, Závíš Kalandra, nar. 10.11.1902, k trestu smrti, JUDr. Josef Nestával, nar. 12.12.1900, na doživotí, JUDr. Jiří Hejda, nar. 25.2.1895, na doživotí, František Přeučil, nar. 9.10.1907, na doživotí, Antonie Kleinerová, nar. 23.3.1901, na doživotí, JUDr. Bedřich Hostička, nar. 9.4.1914, k trestu těžkého žaláře na dobu 28 let, JUDr. Zdeněk Peška, nar. 9.5.1900, k trestu těžkého žaláře na dobu 25 let, JUDr. Jiří Křížek, nar. 27.5.1895, k trestu těžkého žaláře na dobu 22 let, Františka Zemínová, nar. 15.8.1882, k trestu těžkého žaláře na dobu 20 let a Vojtěch Dundr, nar. 25.12.1879, k trestu těžkého žaláře na dobu 15 let, přičemž tresty smrti byly vykonány v ranních hodinách dne 27.6.1950 na nádvoří věznice Státního soudu v Praze“.

Proti tomuto rozsudku podala ve lhůtě uvedené v § 248 odst.1 tr.ř. obžalovaná JUDr. Ludmila Polednová prostřednictvím své obhájkyň odvolání, které směřovala do výroku o vině i do výroku o trestu.

Odvolatelka zdůraznila, že z právního řádu České republiky vyplývá, že trestní věc je třeba vždy posuzovat podle zákona platného v době, kdy byl čin spáchán. Podle pozdějšího zákona lze postupovat jen tehdy, jestliže je to pro pachatele příznivější. V posuzované trestní věci je pro odvolatelku příznivější původní právní úprava, podle níž je trestnost činu již promlčena. Stejná situace nastala i v případě

JUDr. Karla Vaše, jehož trestní stíhání bylo z důvodu promlčení pravomocně zastaveno. Dovolání proti tomuto rozhodnutí Nejvyšší soud ČR jako neopodstatněné odmítl. Odvolatelka dále namítla, že soud prvního stupně v napadeném rozsudku zcela pominul závěrečnou řeč obhájce, kterému navíc nedal v průběhu hlavního líčení možnost vznést stanovisko k přednesené obžalobě a vyjádřit se k prováděným důkazům. Takový přístup soudu neumožnil realizaci zákonného práva na obhajobu a ovlivnil tím i napadený rozsudek. Ústní vyhlášení rozsudku stran vyneseného trestu pak není v souladu s jeho písemným vyhotovením. Nezákonným shledává odvolatelka i provedení listinného důkazu anonymním dopisem bývalého vězeňského dozorce, který ji vážně poškodil před soudem i v očích veřejnosti. Paradoxním zůstává, že městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku poukazuje na stížnost pro porušení zákona podanou v roce 1968, v níž se mj. zdůrazňuje, že Státní soud rozhodující ve věci obžalované JUDr. Milady Horákové a spol. nezhodnotil obhajobu v celé šíři, přičemž sám v průběhu hlavního líčení nedal obhajobě žádný prostor a touto se v odůvodnění napadeného rozsudku vůbec nezabýval. Žádný z důkazů v projednávané věci nedokazuje, že by se obžalovaná úmyslně podílela na usmrcení čtyř osob pro jejich politické přesvědčení ani že obžalovaná byla „vědomou součástí plánu, jak v zákonném rámci bez ohledu na zjištěné skutečnosti zlikvidovat politické odpůrce“. Nálezací soud zcela pominul, že obžalovaná vzhledem ke svojí velmi nízké právní erudici v té době nemohla jakkoli chápat ani právní skutečnosti procesu, natož případnou manipulaci s ním či jeho zákulisí, které v tehdejší době mohlo být politickými špičkami připravováno. Prokázat se nepodařilo ani to, že obžalovaná věděla, či musela vědět o tom, že dochází k ovlivňování soudců. Je zřejmé, že pokud k takové nezákonnosti došlo, jistě by se o tom odpovědní činitelé neradili s absolventkou právní jednoroční přípravky a studentkou prvního ročníku právnické fakulty. Nebyly provedeny ani jakékoli nezvratné důkazy, že se obžalovaná vůbec těchto porad s nezákonnými závěry zúčastnila. Pokud jde o závěrečnou řeč obžalované v tehdejší proces, je naprosto evidentní, že se jednalo o formální obecnou rétoriku, bez právního obsahu, nenavrhuje také jakýkoliv trest. Výrok o vině obžalované v napadeném rozsudku proto není v souladu se zákonem. Uložený trest je s ohledem na věk obžalované a její špatný zdravotní stav naprosto nepřiměřený. Závěrem odvolatelka navrhla, aby Vrchní soud v Praze napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil a její trestní stíhání zastavil.

Vrchní soud v Praze z podnětu podaného odvolání přezkoumal podle § 254 odst.1 tr.ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, přihlédl přitom i k vadám, které nebyly odvoláním vytýkány, a dospěl k následujícím závěrům.

V řízení, které předcházelo napadenému rozsudku, byly provedeny řádným způsobem veškeré důkazy významné pro objasnění skutečného stavu věci při dodržení všech zákonných ustanovení, jimiž se má zabezpečit právo obžalované na řádnou obhajobu a na objasnění věci. Toto řízení nevykazuje žádné podstatné procesní vady, na něž by bylo nutno reagovat zrušením napadeného rozsudku podle § 258 odst.1 písm.a) tr.ř.

Námítce odvolatelky, že v průběhu hlavního líčení bylo porušeno její zákonné právo na obhajobu tím, že obhájci nebyla dána možnost vznést stanovisko k přednesené obžalobě ani k prováděným důkazům, nelze přisvědčit.

Podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod má mj. každý právo, aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům. Toto právo je v trestním řádu realizováno v ustanovení § 214 tr.ř., podle kterého „obžalovaný musí být po provedení každého důkazu dotázán, zda se chce k němu vyjádřit, a jeho vyjádření se zapíše do protokolu“. Jestliže však obžalovaný požádá, aby hlavní líčení bylo konáno v jeho nepřítomnosti, logicky se tím tohoto práva podle § 214 tr. ř. zříká. Vzdá-li se totiž obžalovaný svého práva, aby jeho věc byla projednána v jeho přítomnosti a nijak tím nedochází k porušení tohoto jeho rovněž ústavně zaručeného práva (mj. zakotveného též v čl. 38 odst.2 Listiny základních práv a svobod), vzdává se tím současně i svého práva vyjádřit se k prováděným důkazům ve smyslu ustanovení § 214 tr.ř., neboť není-li u hlavního líčení fyzicky přítomen, není koho se dotazovat. Stejně tak je nezastupitelná role obžalovaného v případě jeho práva vyjádřit se k obžalobě, neboť podle § 207 odst. 1 tr. ř. „po přednesení obžaloby a vyjádření poškozeného vyslechne předseda senátu obžalovaného k obsahu obžaloby“. Ústavně zaručenému právu obžalovaného vyjádřit se ke všem prováděným důkazům a k obžalobě je v případě konání hlavního líčení v nepřítomnosti obžalovaného, nicméně za účasti jeho obhájce, dán odpovídající prostor v závěrečné řeči, čemuž bylo v projednávaném případě zadostiučiněno.

Městský soud vedl dokazování způsobem a v rozsahu předpokládanými v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., když důsledně postupoval tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a při svém rozhodování z takto zjištěného stavu správně vycházel. Lze ostatně konstatovat, že rozsah provedeného dokazování nebyl odvolatelem nijak zpochybňován.

Ve vztahu k významným skutkovým okolnostem postupoval nalézací soud ve smyslu ustanovení § 2 odst.6 tr.ř., když v souladu s procesní zásadou volného hodnocení důkazů náležitě zhodnotil provedené důkazy na podkladě svého vnitřního přesvědčení, které však bylo zjevně založeno na pečlivém uvážení všech okolností případu, jak jednotlivě, tak i v jejich souhrnu a ve vzájemných souvislostech. Své logické postupy, na podkladě nichž k těmto závěrům dospěl, městský soud v odpovídajících pasáží odůvodnění rozsudku zdůvodnil tak, jak mu ukládá ustanovení § 125 tr.ř., stručně a srozumitelně v nich vyložil, které skutečnosti vzal za spolehlivě prokázané a o které konkrétní důkazy tato svá skutková zjištění opřel, podrobně zde uvedl, jakými úvahami se řídil při hodnocení věrohodnosti a důkazní síly jednotlivých provedených důkazů, a důsledně se vypořádal i s obhajobou obžalované znovu uplatněnou v odvolání. Vrchní soud v Praze se s argumentací a skutkovými závěry Městského soudu v Praze, až na dvě níže uvedené, drobné výjimky, plně ztotožňuje a na tyto závěry rozvedené v odůvodnění napadeného rozsudku odkazuje.

První výjimkou je formulace skutkové věty, že obžalovaná JUDr. Ludmila Polednová se spolu s již nežijícími prokurátory JUDr. Josefem Urválkem, JUDr. Jurajem Vieskou, JUDr. Jiřím Kepákem a Antonínem Havelkou a soudci JUDr. Karlem

Trudákem, JUDr. Otakarem Matouškem, JUDr. Karolem Bedrnou, Milošem Kučerou, Janem Polaneckým podílela jako prokurátorka tehdejší Státní prokuratury na zastupování obžaloby. Je evidentní a nesporné, že soudci JUDr. Karel Trudák, JUDr. Otakar Matoušek, JUDr. Karol Bedrna, Miloš Kučera a Jan Polanecký se na zastupování obžaloby nepodíleli a ani nemohli podílet, neboť šlo, jak to nakonec vyplývá kupř. z protokolu o hlavním přelíčení konaném ve dnech 31.5. – 8.6.1950 (č.l. 42 přílohy č. 3 spisu) o soudce Státního soudu v Praze. Vrchní soud v Praze proto ve svém rozhodnutí po přečtení tohoto protokolu jako listinného důkazu upravil skutkový stav tak, aby odpovídal faktickému postavení (zařazení) všech jmenovaných a nevnášel do projednávaného případu žádné pochybnosti. Druhou výjimkou je nesprávná interpretace původně uložených doživotních trestů. Po znovupravení důkazu přečtením rozsudku Státního soudu ze dne 8.6.1950 sp.zn.: Or I/VII-65/50 došlo u JUDr. Josefa Nestávala, JUDr. Jiřího Hejdy, Františka Přeučila a Antonie Kleinerové k odstranění i tohoto nedostatku, když se ohledně těchto osob jednalo nikoli o tresty „na doživotí“, ale o tresty „těžkého žaláře na doživotí“.

Názor odvolatelky, že skutková zjištění soudu prvního stupně nejsou podložena provedenými důkazy, a že tak vina obžalované nebyla prokázána, Vrchní soud v Praze nesdílí.

V odůvodnění napadeného rozsudku podrobně vyjmenované zprávy, přípisy, zápisy a úřední záznamy o přípravě na proces s tzv. „Direktoriem“ jednoznačně prokazují, že o vině a potažmo i trestu obžalovaných bylo rozhodováno ještě před hlavním přelíčením a nezávisle na jeho průběhu mimosoudními orgány. Samotný záznam hlavního přelíčení ze dne 31.5. – 8.6.1950 před Státním soudem, ať již v písemné či audiovizuální podobě, spolu s obsahem vyneseneho rozsudku tento závěr potvrzují. Účast obžalované JUDr. Ludmily Polednové, ať již na přípravě procesu či na zastupování obžaloby, je též nesporná. Skutečnost, že v průběhu obou těchto fází trestního řízení docházelo k porušování §§ 3,30,34 a dalších zák. č. 119/1873 ř.z. jí alespoň v základních bodech musela být zřejmá. Nadřazenost stranicko politických zájmů nad zájmy zákonnosti řízení jsou dobře patrné i z její závěrečné řeči, kterou lze přirovnat k plamenné obhajobě tehdejšího tzv. lidově demokratického zřízení. Pochybnosti nejsou ani o služebním zařazení obžalované JUDr. Ludmily Polednové. Ta, přestože neměla ukončeno vysokoškolské právnické vzdělání, zastupovala státní veřejnou žalobu z titulu tzv. dělnické prokurátorky, což bohužel nebylo v té době nic neobvyklého.

Správně zjištěnému skutkovému stavu věci (pomine-li se drobný nedostatek v podobě zahrnutí prokurátorů i soudců do pozice zástupců obžaloby a zákonu neodpovídající interpretace doživotních trestů) však nedal nalézací soud patřičný výraz v použité právní kvalifikaci.

Všechny trestní zákony použitelné v posuzované věci jsou založeny na zásadě, že trestnost činů se posuzuje podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán, podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, jestliže je to pro pachatele příznivější (srov. č.IX zák.č. 117/1852 ř.z., § 12 odst.1 zák.č. 86/1950 Sb. a § 16 odst.1 zák.č. 140/1961 Sb.). Trestností se přitom rozumí všechny podmínky relevantní pro výrok o vině i o trestu, přičemž platí, že dřívějšího nebo nového zákona je třeba užít jako

celku. Pachateli lze uložit vždy pouze takový druh trestu, který dovoluje uložit zákon účinný v době, kdy se o trestném činu rozhoduje.

Kromě toho je třeba připomenout, že žádný z relevantních trestních zákoníků neznal a nezná princip tzv. kolektivní trestní odpovědnosti ani odpovědnosti za cizí vinu. Všechny tyto zákony ctí zásadu individuální odpovědnosti konkrétní fyzické osoby.

Z těchto zásad je třeba důsledně vycházet i při právním posouzení skutku vylíčeného v napadeném rozsudku i v obžalobě. Městský soud v Praze kvalifikoval jednání obžalované JUDr. Ludmily Polednové jako spolupachatelství k trestnému činu vraždy podle § 9 odst.2 k § 219 odst.1, odst.2 písm.a), g) tr.zák. V odůvodnění napadeného rozsudku na str. 10 uvedl, že obžalovaná se „stíhaného jednání“ sice dopustila za platnosti a účinnosti říšského zákona č. 117 (jedná se o již výše citovaný zák.č. 117/1852 ř.z.), nicméně současná právní úprava je pro obžalovanou díky absenci možnosti uložit trest smrti příznivější.

S tímto závěrem však nemůže odvolací soud souhlasit, neboť soud prvního stupně při aplikaci příslušných ustanovení zák.č. 117/1852 ř.z. nepostupoval správně a důsledně.

Při rozboru trestní odpovědnosti obžalované JUDr. Ludmily Polednové a jejího podílu na usmrcení osob v procesu s JUDr. Miladou Horákovou a spol. je nutno vzít v úvahu, s odkazem na citovanou zásadu individuální trestní odpovědnosti, její vedlejší a v jejím postavení omezenou roli. Vrchní soud v Praze tímto neříká, že obžalovaná se v projednávané věci nezpronevěřila řádnému výkonu funkce prokurátora a že si nenese svůj díl viny, nicméně tento díl není takovým článkem pomyslného řetězce, aby z trestně právního hlediska naplňoval znak spolupachatelství k trestnému činu (zločinu) vraždy.

Ze zprávy tzv. „Pillerovy komise“ o politických procesech a rehabilitacích v Československu v letech 1949 až 1968, která byla přečtena jako listinný důkaz v hlavním líčení a jejíž obsah má svoji opodstatněnost i historickou hodnotu, je zřejmé, že „při hledání zdrojů politických procesů v Československu je nutno vycházet z podstatných změn politické koncepce komunistické strany a státu po únoru 1948 a z problémů spjatých z její realizací. Ústředním bodem tehdejšího politického systému bylo postavení a funkce komunistické strany. V jejích orgánech a aparátu se soustřeďovala veškerá politická moc. Strana se vytvářela jako orgán moci a toto její společenské postavení mělo vliv i na její vnitřní strukturu a život. Postupně se rozhodování a tím i politická moc přesunovala na úzký okruh vedoucích funkcionářů. V ústředí šlo převážně o okruh 8 – 10 osob, které tvořili stranický orgán. Mechanismus činnosti tohoto orgánu vedl k tomu, že se rozhodování o hlavních otázkách delegovalo na osobu jedinou. Podobně tomu bylo i v orgánech nižších.

Politický systém tvořil nejen východisko, ale i rámec, v němž se rodil mechanismus výroby politických procesů. Hlavní částí tohoto mechanismu byly příslušné politické orgány, některé složky bezpečnosti a justice. Z politických orgánů šlo především o politický sekretariát a později politbyro a jejich některé komise,

zejm. bezpečnostní. Ty rozhodovaly o všech politických procesech v letech 1949 až 1954. Bezpečnostní komise a také bezpečnostní krajské pětky schvalovaly návrhy na výši trestů v procesech u Státních soudů a způsob jejich politického využití a zajištění.

Důležitou úlohu ve výrobě politických procesů měla Bezpečnost, přesně vymezeno, Státní bezpečnost, zejména útvary zaměřené k odhalování nepřátel ve straně. Bezpečnost byla vyjmuta z řízení vlády a později i stranických volených orgánů. Podléhala bezpečnostní komisi ÚV KSČ, v jejímž stál R.Slánský a od poloviny r. 1950 K. Gottwald, s jehož souhlasem již dříve byla rozhodována většina otázek bezpečnosti. Co se týče vztahu vedoucích stranických orgánů a Bezpečnosti, stranické orgány činily řadu svých politických rozhodnutí na základě informací získaných pouze z Bezpečnosti. Naopak bezpečnostní orgány se ve své práci řídily stranickými pokyny, realizovaly obecná politická hesla a zásady. Za takové situace v Bezpečnosti i v politickém životě docházelo k hrubostem a ukrutnostem, bezpráví a nelidskostem.

Nezastupitelnou úlohu měli i sovětští poradci v těch útvarech Bezpečnosti, které se podílely na politických procesech. Tato úloha poradců zvláště vynikala při konstrukci těchto procesů a při jejich politickém zaměření.

Mechanismus výroby politických procesů uzavírala justice. Její rozhodování bylo předurčeno výsledky i zásahy Státní bezpečnosti a politického orgánu. Faktem zůstává, že o výši trestu bylo rozhodováno před soudním přelíčením a mimo soudní orgány. Se vznikem Státního soudu v roce 1948 se utvářela praxe tzv. kabinetní justice. Jejím obsahem bylo, že o rozsudcích rozhodovaly komise na ministerstvu spravedlnosti a schvalovaly je politické orgány.“

Na základě této zprávy, která je sice historicko-politickým dokumentem, ale která má svůj význam i pro právní náhled, a dalších souvisejících důkazů je nesporné, že v hierarchii těch, kteří měli podíl na výsledku procesu s JUDr. Miladou Horákovou a spol., hráli tehdejší prokurátoři sice nezastupitelnou, ale nikoliv výsledek určující roli. V hierarchii těchto osob intervenujících v předmětném procesu pak JUDr. Ludmila Polednová společně s již nežijícím Antonínem Havelkou stáli na posledním místě. Míra účasti a trestní odpovědnosti dalších orgánů činných v trestním řízení i míra jejich zavinění na nezákonném odsouzení JUDr. Milady Horákové a spol., a to především všech členů senátu Státního soudu ale i vedoucích prokurátorů JUDr. Josefa Urválka a JUDr. Juraje Viesky je s účastí obžalované, její služební podřízeností a jejím přesvědčením nesrovnatelná. Tento fakt koneckonců dokumentují jak pořízené záznamy o průběhu hlavního přelíčení, tak i listiny zachycující konkrétní činnost všech zainteresovaných při jeho přípravě. Posouzení trestní odpovědnosti těchto osob však není předmětem tohoto řízení. Naproti tomu objektivní posouzení role obžalované JUDr. Ludmily Polednové v posuzovaném procesu z hlediska trestní odpovědnosti, opakovaně vyžadované v odvolání, vystihuje právní kvalifikace použitá v průběhu přípravného řízení, která v jednání obžalované, byť odsouzeníhodném, spolupachatelství neshledávala.

V záznamu o zahájení úkonů trestního řízení byl předmětný skutek kvalifikován jako účastenství na trestném činu vraždy spáchaném společným jednáním více osob podle § 9 odst.2 a § 10 odst.1 písm.c) k § 219 odst.1, odst.2 písm.a), g) tr.zák. přičemž konkrétně obžalovaná JUDr. Ludmila Polednová měla „svým jednáním dopomoci k justiční vraždě čtyř obžalovaných osob“.

V usnesení o zahájení trestního stíhání policejní komisař posoudil předmětný skutek jako trestný čin účastenství na trestném činu vraždy, spáchané společným jednáním více osob podle § 9 odst.2 a § 10 odst.1 písm.c) k § 219 odst.1, odst.2 písm.a), g) tr.zák., když obžalovaná JUDr. Ludmila Polednová měla „poskytnout ostatním prokurátorům a senátu Státního soudu pomoc ke spáchání trestného činu zejm. utvrzováním v předsevzetí“. Stejná právní kvalifikace byla použita i v usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 8.1.2007.

Teprve dne 12.7.2007 státní zástupce před podáním obžaloby bez jakéhokoliv zdůvodnění, vycházející přitom z obsahově totožného spisového materiálu, na jehož základě posvětil i usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 8. 1. 2007 se zde použitou právní kvalifikací, upozornil obžalovanou na to, že její jednání bude nadále posuzováno jako spolupachatelství k trestnému činu vraždy podle § 9 odst.2 k § 219 odst.1, odst.2 písm.a),b),g) tr.zák.

Vrchní soud v Praze však na základě shora uvedeného rozboru zastává názor, že v projednávané věci nelze podle výsledku dokazování a na základě výše i níže uvedeného rozboru k závěru, že obžalovaná byla pachatelkou resp. spolupachatelkou trestného činu vraždy, dospět. V tomto směru je možno odkázat i na judikaturu Nejvyššího soudu ČR, konkrétně na rozhodnutí pod sp.zn. 7 Tz 179/99, s jehož právním řešením nastolené problematiky se odvolací soud ztotožňuje a které k postavení soudce Státního soudu jako nepřímého pachatele trestného činu „justiční“ vraždy říká : „Účastníky (organizátory či návodci) na trestném činu nepřímého pachatele jsou ti, kteří pojali záměr fyzicky zlikvidovat tuto osobu, zvolili rozsudek smrti za prostředek vedoucí k dosažení zamýšleného cíle, zinscenovali trestní řízení založené na falešném obvinění, ovlivnili soudní řízení tak, aby byl vynesen nespravedlivý odsuzující rozsudek, a využili k tomu svého faktického postavení nad soudem ve struktuře politické moci a státního mechanismu“.

Při splnění dalších zákonných podmínek by jednání obžalované, která zastávala funkci vedlejší prokurátorky a která rozhodně nevystupovala v pozici nadřazené soudu, mohlo zakládat maximálně účastenství na tomto trestném činu ve formě pomoci. Na trestní odpovědnost a trestnost účastníka se však užití ustanovení o trestní odpovědnosti a trestnosti pachatele vztahuje až od účinnosti zák. č. 86/1950 Sb., tj. od 1. 8. 1950. Za tohoto stavu je, s ohledem na ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák., třeba se blíže zabývat skutkovou podstatou trestného činu (zločinu) vraždy podle říšského zákoníku, což soud prvního stupně zcela opominul. Pokud by tak učinil, zjistil by, že z tohoto hlediska pozdější zákony pro obžalovanou rozhodně nejsou příznivější.

Trestnost účastníka v době, kdy se obžalovaná JUDr. Ludmila Polednová měla dopustit žalovaného jednání, se podle tehdy účinného trestního zákona č. 117/1852

ř.z. totiž posuzovala jinak. Relevantní ustanovení zák. č. 117/1852 ř. z. dopadající na tento případ jsou řazena v § 134 – §137 a v § 5.

Podle § 134 zák. č. 117/1852 ř. z. „kdo jedná proti člověku v obmyslu, aby ho usmrtil, takovým způsobem, že z toho nastane smrt jeho nebo jiného člověka, dopustí se zločinu vraždy; i když výsledek tento nastal jen pro osobní povahu toho, jemuž ublíženo, nebo pouze pro nahodilé okolnosti, za nichž byl čin spáchán anebo jen z příčin vedlejších náhodou k tomu přistoupivších, pokud tyto příčiny byly přivoděny činem samým.“

Podle § 135 cit. zák. „druhy vraždy jsou: 1. Vražda úkladná, jež se děje jedem nebo jinak potměšilým způsobem. 2. Vražda loupežná, která se páše v obmyslu, převést na se cizí věc movitou násilnostmi proti osobě. 3. Vražda zjednaná, k níž někdo byl najat, nebo jiným způsobem od osoby třetí pohnut. 4. Vražda prostá, která nepatří k žádnému zde uvedenému těžkému druhu.“

V § 136 cit. zák. se stanoví trest vraždy dokonané pro pachatele, zjednatele a přímého účastníka tak, že „za každou dokonanou vraždu má nejen vrah sám, nýbrž i ten, kdo ho snad k ní zjednal nebo při samém vykonávání vraždy ruku svou vztáhl anebo způsobem činným spolupůsobil, potrestán býti smrtí.“

V § 137 cit. zák. se stanoví trest pro vzdálené spoluvinníky a účastníky tak, že „ti, kdo nevztáhnuvše při samém vykonávání vraždy ruky své a nespolutřobivše způsobem činným, přispěli ku skutku některým jiným, v § 5 obsaženým, vzdálenějším způsobem, potrestáni buďtež, byla-li vražda prostá, těžkým žalářem od pěti až do deseti let; byl-li však skutek vražedný spáchán na příbuzných v pokolení vzestupném nebo sestupném, na manželi nebo manželce osoby některé, jež spolupůsobila, a byly-li jim tyto svazky známy, anebo byla-li spáchána vražda úkladná, loupežná nebo zjednaná, těžkým žalářem mezi deseti až dvaceti lety.“

V ustanovení § 5 cit. zák. o spoluvinnících a účastnících zločinů je zakotveno, že „netoliko přímý pachatel sám stává se vinným ze zločinu, nýbrž i každý, kdo rozkazem, radou, poučením, pochvalou zlý skutek nastrojil, k němu úmyslně podnět dal, k vykonání jeho úmyslným opatřením prostředkův, odvrácením překážek, anebo jakýmkoliv způsobem nadřžoval, pomáhal, k bezpečnému vykonání jeho přispěl; i kdož se jen napřed s pachatelem o pomoc, kterou mu po vykonaném skutku poskytnouti má, neb o podíl v zisku a užitku srozuměl. Okolnosti omluvné, pro něž zločin nějaký vzhledem k pachateli nebo některému ze spoluvinníků nebo účastnících toliko pro jeho osobní poměry trestným býti přestává, nemají se vztahovati na ostatní spoluvinníky a účastníky.“

Kvalifikované skutkové podstaty (druhy) zločinu vraždy pod body 1. – 3. v § 135 cit. zák. jsou uvozeny takovými specifickými znaky, které, nemluvě o absenci jakéhokoliv důkazu o jejich naplnění z hlediska subjektivní stránky (zavinění), ke skutkovým zjištěním v projednávané věci nepřiléhají. Vzhledem k tomu, že jednání obžalované tak nelze podřadit pod skutkovou podstatu zločinu vraždy úkladné, loupežné nebo zjednané, přichází v úvahu možnost posoudit projednávaný skutek maximálně jako zločin vraždy prosté. Obžalovaná JUDr. Ludmila Polednová však ve

smyslu ustanovení § 136 a § 137 cit. zák. nebyla, jak shora uvedeno, pachatelem, zjednatelém ani přímým účastníkem tohoto zločinu, ale pouze vzdáleným účastníkem - pomocníkem, neboť k vykonání zločinu vraždy úmyslným způsobem pomáhala a k jeho bezpečnému vykonání přispěla, a to konkrétně tím, že postupovala v rozporu s tehdy platnými ustanoveními zák.č. 119/1873 ř.z. s vědomím toho, že o vině a trestu rozhodly již dříve mimosoudní orgány. Při této právní kvalifikaci skutku je pak nutno vycházet z trestní sazby stanovené v § 137 zák. č. 117/1852 ř. z., která hrozí trestem těžkého žaláře od 5 až do 10 let. Je příznačné, že v podstatě v rámci této trestní sazby vyměřil trest odnětí svobody i sám nalézací soud.

Při úvaze o použití § 16 odst.1 tr.zák. je však, jak již bylo řečeno výše, nutné posuzovat zákon jako celek – v daném případě vedle skutkové podstaty trestného činu a trestní sazby i podle příslušného ustanovení zákona o promlčení.

Podle § 228 zák.č. 117/1852 ř.z. „lhůta promlčecí stanoví se za a) při zločinech, na něž uložen jest trest žaláře doživotního, na 20 let; b) při zločinech, na něž by dle zákona uložen býti měl trest od 10 do 20 let, na 10 let; při všech ostatních zločinech na 5 let“.

Protože ani jeden z pozdějších zákonů není pro obžalovanou v žádném ohledu příznivější, je nutné trestnost činu posuzovat podle zák.č. 117/1852 ř.z. platného v době spáchání činu. Z výše uvedené pětileté promlčecí lhůty stanovené v tomto zákoně, která odpovídá trestní sazbě pro vzdáleného účastníka zločinu vraždy podle § 137 věta první zák. č.117/1852 ř. z., přitom vyplývá, že trestnost projednávaného zločinu zanikla, i s přihlédnutím k § 5 zák.č. 198/1993 Sb. o protiprávnosti komunistického režimu a odporu proti němu, dne 30.12.1994. Jestliže do tohoto data nebylo sděleno obvinění (zahájeno trestní stíhání), jak se tomu stalo v této trestní věci, nelze z důvodu promlčení ve smyslu ustanovení § 11 odst.1 písm.b) tr.ř. v trestním stíhání obžalované JUDr. Ludmily Polednové pokračovat. Jen pro úplnost je třeba dodat, že ustanovení § 67a písm. d) tr. zák. bylo začleněno do trestního zákona až dne 28. 12. 1999.

Ze všech výše uvedených důvodů Vrchní soud v Praze z podnětu odvolání obžalované JUDr. Ludmily Polednové napadený rozsudek podle § 257 odst. 1 písm. c) tr. ř. zrušil a trestní stíhání jmenované z důvodu § 11 odst.1 písm.b) tr.ř. zastavil.

P o u č e n í : **Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.**

V trestním stíhání, které bylo zastaveno z důvodu uvedeného v § 11 odst.1 písm.b) tr.ř. se pokračuje, prohlásí-li obžalovaná do tří dnů od doby, kdy jí bylo usnesení o zastavení trestního stíhání oznámeno, že na projednání věci trvá.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání. Nejvyšší státní

zástupce je může podat pro nesprávnost kteréhokoliv výroku, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného, obviněný pro nesprávnost výroku tohoto rozhodnutí, který se ho bezprostředně dotýká. Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce, jinak se takové podání nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud ČR. Nutný obsah dovolání je vymezen v ustanovení § 265 písm. f) tr. ř.

V Praze dne 4. února 2008

Předseda senátu
JUDr. Martin Zelenka, v.r.

Za správnost vyhotovení:
Olga Součková